

patilles. Quan em va tenir guarnida em va mirar amb recel.

—No sé—va dir.

Però no va ser més explícita.

Me'n vaig endur ben poca cosa, però tanmateix vaig fer un bon farcell. Hi vaig posar el vestit de gasa or vell, la camisa de dormir i el salt de llit de randes, i unes sabates de xarol escotades. Les mitges me les vaig endur totes.

—Un bon botí!—em va dir rient l'Anita.

No era un botí, era més aviat el farcell miraculós de la noia dels ànecs, que jo seguia creient que un dia o l'altre el desnuriaria.

La senyora Sala em va rebre bé. Cal dir que l'Anita es va saber desempallegar de la comesa, li va explicar que acabava d'arribar del poble i que m'havia quedat òrfena no feia encara un any.

—I com és que no porta dol?—va dir la senyora Sala.

—Al poble només porten dol els rics—va explicar l'Anita amb un gran aplom, i la senyora Sala s'ho va creure sense fer cap comentari.

—I com se diu?—va preguntar.

—Llorença—va dir ràpidament l'Anita.

—Llorença? Quin nom tan estrany! Nosaltres li direm Maria.

—I per què li han de dir Maria, si es diu Llorença?

—va replicar amb molta dignitat l'Anita—. Tu què trobes?

—M'estimo més que em diguin Llorença—vaig dir jo.

—Molt bé. No quedarem per això. Ja ens hi acostumarem. Ha quedat entès, oi? Els dijous i els diumenges a la tarda lliures. Però ha de ser a casa a les vuit.

—És molt d'hora a les vuit.

—Abans era a les set, ara a les vuit ja ho troben massa d'hora. Ho sento, però no puc cedir. El meu marit és molt estricte.

El senyor Sala era gandul i doner, res més. La seva dona l'havia de treure del llit estirant-li els llençols, obrint el balcó, i em cridava perquè li anés a fer el llit, abans que l'home posés els peus a terra. A mi no m'agradava gens, perquè el senyor Sala m'engrapava per fer-me caure sobre els llençols encara calents. No era difícil evitar-ho, perquè el senyor Sala era tou i covard.

El noi Sala, l'Andreu, era un digne fill de son pare. Era un adolescent camallarg, amb la cara plena de grans, que em perseguia per tot arreu de la casa, em pessigava, m'encastava contra la paret i m'agafava la mà per posar-se-la entre cames i així em pogués certificar que sabia portar-se com un home.

Vaig comprendre de seguida que la senyora Sala no suportaria gens ni mica els meus èxits amb el seu marit, però que les demostracions de virilitat del seu fill l'afalagaven. Fins a un cert punt, és clar, perquè no se li escapava la complicació que en podia derivar. Una tarda que estàvem soles va dir-me:

—Llorenceta, vagi amb compte. No em faci la bromada de fer-se fer un fill i que jo li hagi de pagar la gresca. Jo tinc una vista que retrata i al primer detall anirà al carrer. Ara ja la tinc advertida.

Vaig abaixar els ulls i li vaig dir que no passés pena, que mentre depenguéss de mi no hi hauria cap dalta-baix a la casa.

—No em basta —em va dir—. Faci que depengui de vostre i de l'altre.

Ho vaig fer. Més d'una vegada, tant el pare com el fill, es retiraven de la lluita amb la marca profunda i sangonosa de les meves ungles i les meves dents. I el xicot es venjava agafant-me per sorpresa, estripant-me la roba, clavant les seves dents amb fruïció de ràbia i de desig. Afortunadament, el crit d'alerta de la senyora Sala m'alliberava de la presa, perquè pare i fill eren, val a dir-ho, ben obedients.

La noia era callada i lleïta amb una brutor que semblava esborrar-la. Tots eren bruts, amb una brutícia endregada que no s'endevinava a simple vista, una brutícia que jo no havia conegut mai. La Paula havia emprès la neteja d'aquella casa amb una galleda de sal-fumant. Jo no tenia tanta empena. Tampoc no calia. Per a la senyora Sala, netejar volia dir treure la pols i recollir les deixalles dels àpats, passar la baieta i fer els llits. Una brutícia vella com la casa arrodonia els angles de les parets i dels mobles. La lluita amb rates i escarabats era una de les feines quotidianes. I un dels entreteniments de la senyora Sala era caçar una puça. Era tan feliç quan l'havia caçada i l'escalfava entre les ungles dels dits grossos!

És poca cosa dir que em cansava, em moria. Quan m'ajeia al catre, en l'habitació sense finestra, després de l'espaldida de la cuina, sentia que el meu cos es crispava de fatiga i em costava de dormir.

—Seràs una vella d'aquí a deu anys —em deia l'Eugènia— i tu ets de les que es casaran amb un desgraciat d'aquestes i continuaràs frega que frega i tenint fills com una conilla. El que abans guanyava amb un mes esllomant-me ara ho guanyo amb mitja hora i sense cansar-m'hi. Si no t'espaviles, en Cinto en trobarà una altra, i no n'hi ha gaires, de socis com en Cinto, tan fi i tan net. I no et pensis que pots fer la vida pel teu compte, perquè una dona sola no és ningú. En Cinto resulta car, però t'has de fer la idea que costa mantenir un home, però això t'ajuda a treballar.

En Cinto era fi i net i car, però, a més, sentimental, que era una cosa que jo no esperava. Tenia el plor fàcil i tantes plantofades i plors era més del que jo podia suportar. Vaig acceptar la protecció del Xesc de l'Oli i al cap de dos mesos de viure amb en Cinto li vaig presentar la dimissió. S'ho va prendre bé, sobretot perquè li vaig dir que en Xesc de l'Oli em recomanava a casa la senyora Rosita. No em va donar els meus diners, i em va dir que s'ho quedava per danys i perjudicis i que el prestigi era el prestigi. Jo no vaig insistir massa, però sí prou perquè no sospités que no li havia donat mai tot el que guanyava.

La senyora Rosita em va mirar de dalt a baix i no va fer cap comentari. Feia respecte, la dona, tota endrecada, amb el cabell gris recollit i la creu penjada i recolzada a la plataforma del pit. Només em va dir:

—Veurem com et portes.

Havia comprès molt aviat que la sangonera de l'ofici eren els intermediaris. Però veia ben clar que fer el carrer pel meu compte era impossible i que més

valia pagar un tant per cent que estar a la mercè de la ronda. D'altra banda, la visita mèdica de ca la senyora Rosita era de fiar i ja no havia de preocupar-te'n. Si volia desfer-me d'aquell tribut havia d'escollir bé el moment, i havia de tenir la seguretat que ja no m'atraparien.

La vida a ca la senyora Rosita era avorrida i ordenada com tota vida convencional. També com el convent era una vida entre dones, amb les seves petiteses i sentimentalismes, les rialles i les llàgrimes, els xinxis-neigs a cau d'orella, els silencis emmurriats i les rebequeries, les trampes i les traïcions, un clima tendre i boirós i malèfic alhora. Els homes tenien entrada a partir de les sis de la tarda i com que la senyora Rosita era meticulosa i cara, no hi havia gaires sorpreses. La categoria de les noies es notava com més tard començaven la feina.

La senyora Rosita em preava, les companyes m'odiaven. Però les noies i les seves males passades no eren els enemics més greus. L'enemic més terrible era el tedi amb les seves conseqüències: la golaferia i el desig de comprar coses. Els venedors venien metòdicament a oferir tota mena de quincalla, jo, però, cautament, lentament, peça darrere peça, només comprava or.

No era feticxisme. Era l'únic valor negociable que podia tenir a mà, i he de confessar que el brill càlid de l'or em feia companyia. Mentrestant esperava.

No vull dir que preveïés la porta de sortida. Moltes tardes, en havent dinat, quan em sargia les mitges o em llimava les ungles i sentia al meu voltant l'escaïneig de les companyes, que inventaven històries

sentimentals, i parlaven amb suficiència i menyspreu de la clientela assídua, m'adonava que em podia quedar allí per sempre.

—Et creus molt llesta —m'havia dit un dia la Laura—. Amb els teus posats de princesa i aquesta manera de mirar, com qui clava agulles en un coixinet. Ara la mare abadessa et *minua* i no et fa baixar a la sala. Sempre en té dues o tres en reserva. Però d'aquí quatre dies et posaràs a la cua. Ja sé el que penses... que un dia d'aquests ens deixaràs.

La Laura m'observava.

—Si tu volguessis —em va dir una altra tarda—, tu i jo podríem fer alguna cosa de bo. Tinc diners i ofici. Amb la teva pintura i aquests aires que saps donar-te, com si no et vingúes mai d'aquí... Amb l'abadessa arribarem a un acord... què hi dius?

No m'agradava la idea d'associar-me amb la Laura. Bevia com una condemnada, ja ni sabia llençar el xampany a la galleda de gel, quan tenia la copa al davant perdia l'oremus. Però no volia tenir-la per enemiga i feia l'orni.

—No et facis il·lusions —insistia la Laura mentre es pintava. Ningú no sabia pintar-se com ella: les celles finíssimes i les parpelles blau cel que il·luminaven uns ulls molt clars com aigua sabonosa—. Qui vols que et vingui a buscar, aquí? Per trobar el que tu busques has de tenir casa pròpia. La mena de bestiar que tenim aquí no t'obrirà cap porta.

A vegades es posava furiosa amb mi i m'insultava:

—Em fas riure... Ets garrepa i perversa i freda com el glaç. Ets de la pasta que en fan les mestres-

ses... Però elles no han començat de tan avall. Quan hakis amuntegat el teu or, polsera rere polsera, ja serà massa tard. Quant de temps et penses que duraràs? És clar que tu t'imagines que un carallot et posarà un pis i després es casarà amb tu. Et penses que ja està venint, oi?

I probablement ja estava venint o almenys, si no m'erro de comptes, per aquells temps l'Esteve Plans m'havia vist ja i havia fet el projecte de quedar-se'm.

Jo seia al bar de la Maison Dorée i em prenia un cafè amb llet. Hi sucava torrades amb mantega i la mantega feia unes llunes daurades a la superfície beix. L'Esteve Plans es va assegurar al meu costat i em va dir:

—El meu amic em diu que em faci càrrec de vostre. Tenia al meu davant l'home amb qui conviuria més de trenta anys. M'és difícil descriure'l, impossible explicar-lo. Potser la meua habilitat amb ell va ser no voler entendre mai per què feia les coses. No sé si vaig arribar a odiar-lo, el que és segur és que no el vaig es-

ti
b.
ta
ai
q
rr
vi
d
p
c